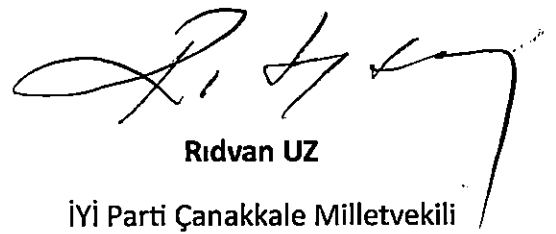

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Motokuryelik, son yıllarda Türkiye’de hızla büyüyen ve yaygınlaşan bir meslek dalı haline gelmiştir. Özellikle pandemi sürecinde internet üzerinden yemek siparişi, market alışverişi ve e-ticaret hizmetlerinin artışıyla birlikte, motokuryeler şehir içi ve şehirlerarası taşımacılığın önemli bir parçası haline gelmiştir. Ancak bu sektörün hızlı büyümesi, beraberinde ciddi yapısal ve hukuki sorunları da getirmiştir. Motokuryeler, güvencesiz çalışma koşulları, hız baskısı, uzun çalışma saatleri, düşük ücretler, iş sağlığı ve güvenliği eksiklikleri nedeniyle Türkiye'deki en riskli meslek gruplarından biri haline gelmiştir.

Motokuryelerin büyük bir bölümü, “esnaf kurye” adı verilen sistemle çalışmaktadır. Bu sistem, işverenlerin kuryeleri bağımsız birer girişimci gibi göstererek sigorta, kıdem tazminatı, iş güvencesi ve diğer sosyal haklardan mahrum bırakmasına neden olmaktadır. Motokuryelerin karşılaştığı en büyük tehlikelerden biri, çalıştıkları firmalar tarafından uygulanan hız baskısıdır. Birçok firma, müşterilere siparişlerini en kısa sürede ulaştırma sözü verdiği için, motokuryeleri teslimat sürelerini kısaltmaya zorlamaktadır. Sipariş yetiştirme baskısı, motokuryeleri kendi can güvenliklerini riske atmak zorunda bırakmaktadır. Yoğun trafik, kötü hava koşulları ve gece vardiyaları, motokuryelerin karşılaştığı tehlikeleri daha da artırmaktadır. Motokuryelik, trafikte yüksek risk içeren bir meslek olmasına rağmen, sektöre girişte herhangi bir mesleki yeterlilik belgesi ya da eğitim zorunluluğu bulunmamaktadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde, motokuryelik yapmak için zorunlu mesleki eğitim ve sertifikasyon sistemleri bulunmaktadır. Türkiye’de de benzer bir sistemin hayata geçirilmesi, trafik kazalarının ve iş kazalarının azalmasına önemli katkı sağlayacaktır. Motokuryelerin çalışma koşullarını iyileştirmek ve haklarını savunmak için sendikal örgütlenme özgürlüğü güvence altına alınmalıdır. Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

26/02/2025

Ridvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

GEREKÇE

Son yıllarda Türkiye'de internet üzerinden alışveriş ve yemek siparişlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte motokurye sektörü hızla büyümüş, ancak bu büyüme ile birlikte motokuryelerin çalışma koşulları giderek kötüleşmiştir. Motokuryeler, genellikle yemek siparişi, e-ticaret teslimatı ve market alışverişi gibi hizmetleri sağlamakla yükümlü olup, ağır ve güvencesiz çalışma koşulları altında faaliyet göstermektedirler. Çoğu kurye, sigortasız, uzun saatler boyunca, hız baskısı altında ve düşük ücretlerle çalışmaktadır. Bu durum, motokuryeleri hem ekonomik hem de fiziksel olarak zorlayarak yaşam standartlarını ciddi şekilde düşürmektedir. Motokuryelerin yaşadığı sorunlar, bireysel işçilerin sıkıntılarından öte, çalışma hayatının düzenlenmesi gereken önemli bir toplumsal meseledir. Artan trafik kazaları, iş kazaları, düşük ücretler ve işverenlerin sorumluluktan kaçması gibi pek çok faktör, bu sorunun yasal ve kurumsal çözümler gerektirdiğini göstermektedir.

Sigortalı işçi olarak değil, "esnaf kurye" modeli ile çalıştırılmaktadır. Bu sistemde işverenler, kuryeleri bağımsız bir girişimci gibi göstererek sigorta, kıdem tazminatı, iş kazası tazminatı, izin hakları ve emeklilik gibi temel haklardan yoksun bırakmaktadır. Özellikle büyük lojistik ve yemek siparişi platformları, bu modeli kullanarak işletme maliyetlerini düşürmekte ve tüm yükü çalışanlara yüklemektedir. Birçok kurye, çalışırken kendi sigorta primlerini ödemek, motosiklet yakıtını ve bakımını karşılamak zorunda kalmaktadır. Bu durum, özellikle iş kazaları yaşandığında motokuryelerin büyük mağduriyetler yaşamasına neden olmaktadır. Sigortasız çalışan kuryeler, iş kazası geçirdiklerinde veya sağlık sorunu yaşadıklarında herhangi bir destek alamamakta, hastane masraflarını kendileri karşılamak zorunda kalmaktadır. Bu modelin yaygınlaşması, işverenlerin yükümlülükten kaçmasına ve motokuryelerin tamamen savunmasız kalmasına neden olmaktadır. İş kazalarında yaşamını yitiren ya da sakat kalan kuryeler için hiçbir yasal güvence bulunmamakta, geride kalan aileler tazminat alamamaktadır.

Restoran ve e-ticaret firmalarının hızlandırılmış teslimat politikaları nedeniyle büyük bir baskı altındadır. Çoğu şirket, müşteri memnuniyetini artırmak için "30 dakikada teslimat garantisi" gibi vaatlerde bulunmakta ve bu da kuryelerin daha hızlı sürmesi, trafik kurallarını ihlal etmesi ve kendi hayatlarını tehlikeye atmasına neden olmaktadır. Türkiye'de motokuryelerin karıştığı kazaların sayısı her geçen yıl artmaktadır. 2023 yılında 60'tan fazla motokurye, trafik kazalarında hayatını kaybetmiştir. Her ay onlarca kurye, iş kazası nedeniyle ağır yaralanmakta, uzun süreli tedavi görmektedir veya sakat kalmaktadır. Hız baskısı nedeniyle kuryeler, trafik ışıklarını ihlal etmek, aşırı hız yapmak ve güvenli sürüş kurallarını göz ardı etmek zorunda kalmaktadır. Trafik kazalarının büyük çoğunluğu, sipariş yetiştirme baskısından kaynaklanmaktadır. Özellikle kötü hava koşullarında, gece vardiyalarında ve şehir içi yoğun trafikte çalışan motokuryeler, yüksek hızda sürüş yapmaya zorlanmakta ve işverenler tarafından güvenlik önlemleri almadan çalıştırılmaktadır.

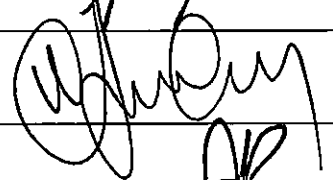
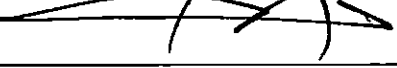
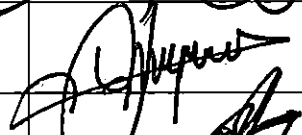
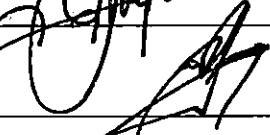
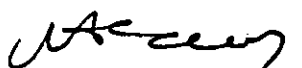
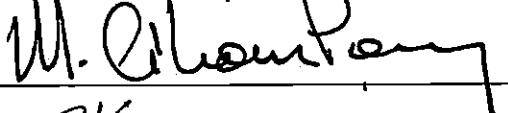
Motokuryeler, genellikle uzun çalışma saatleri boyunca düşük ücretlerle çalışmaktadır. Birçok kurye, asgari ücretin altında bir kazanç elde etmekte, sipariş başına ödeme sistemi nedeniyle sürekli daha fazla çalışmaya mecbur bırakılmaktadır. güvenlik ekipmanları olmadan çalıştırılmaktadır. İşverenlerin, kuryelere güvenli kask, reflektörlü kıyafetler ve koruyucu elbiseler sağlama yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu eksiklikler nedeniyle, trafik kazalarında yaralanmalar daha ağır olmakta, can kayıpları artmaktadır. Koruyucu ekipman eksikliğine ek olarak,

motosikletlerin bakımı ve onarımı da tamamen kuryelerin kendi sorumluluğundadır. İşverenler, motosiklet arızaları veya kazalar konusunda hiçbir destek sunmamaktadır. Motokuryelik, trafikte yüksek risk içeren bir meslek olmasına rağmen, herhangi bir mesleki eğitim zorunluluğu bulunmamaktadır. Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, motokuryelerin mesleki eğitim alarak trafiğe çıkması sağlanmalıdır.

Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	(MZASI)
YANU 2 AYDIN	Trabzon	
TURAN YALDIR	AKSARAY AKSARAY	
SELÇUK TÜRKÖĞLÜ	BURSA	
ADNAN ŞEFİK GİRKİN	HATAY	
HAKAN ŞEREF OĞUN	AFYON/KARAHİSAR	
Erşin Beyaz	İstanbul	
ÖMER KARAKAŞ	AYDIN	
SELÇUK TAŞCI	TEKİRDAĞ	
AYYÜCE TAŞ TÜRKEŞ	ADANA	
ERHAN USTA	SAMSUN	
MEHMET MUSTAFA GÜRBAN	GAZİANTEP	
HASAN TOKTAŞ	BURSA	
METİN ERGÜN	MUĞLA	
Mehmet Akın	Edirne	
ŞENOL SUNAT	MANİSA	
HÜSMEN KIRKPINAR	İZMİR	
MUSTAFA CİHAN PACACI	İSTANBUL	
Burhaneddin KOCAMAZ	MERSİN	
Yusuf Arslan	ANKARA	